

1250 TAAIS

250-ojo tarptautinio audito standarto (TAS) praktinis komentaras¹

ĮSTATYMŲ IR KITŲ TEISĖS AKTŲ ĮVERTINIMAS, ATLIEKANT FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITĄ

(vertimas iš anglų kalbos)

INTOSAI Profesinių standartų komitetas

Finansinio audito pakomitetis – Sekretoriatas

Riksrevisionen (Švedijos nacionalinė audito institucija) • 114 90 Stokholmas • Švedija
Tel.: +46 5171 4000 • Fax: +46 5171 4111 • e-paštas: projectsecretariat@riksrevisionen.se

INTOSAI Generalinis sekretoriatas – RECHNUNGSHOF (Austrijos audito rūmai)
Dampfschiffstrasse 2 • A-1033 Vienna • Austria

Tel: +43 (1) 711 71 • Fax: +43 (1) 718 09 69 • e-paštas: intosai@rechnungshof.gv.at
<http://www.intosai.org>

¹ Visi praktiniai komentarai nagrinėjami kartu su 1000 TAAIS „Bendra įžanga į INTOSAI finansinio audito gaires“.

TURINYS

Bendroji informacija

Ižanga į TAS	
Praktinio komentaro turinys	P1
TAS taikymas viešojo sektoriaus audite	P2
Papildomos gairės viešojo sektoriaus klausimais	P3
Bendrosios aplinkybės	P4–P7
Auditoriaus vertinimas, kaip laikomasi įstatymų ir teisės aktų	P8
Pranešimai apie nustatytą arba įtariamą įstatymų nesilaikymo atvejį	P9–P10

BENDROJI INFORMACIJA

Šis praktinis komentaras yra papildomos gairės prie 250-ojo TAS „Įstatymų ir teisės aktų įvertinimas, atliekant finansinių ataskaitų auditą“. Jį reikia skaityti kartu su TAS. 250-asis TAS galioja 2009 m. gruodžio 15 d. ar vėliau prasidedančių laikotarpių finansinių ataskaitų auditui. Praktinis komentaras galioja nuo tos pačios datos kaip ir TAS.

Ižanga į TAS

250-ajame TAS aptariama auditoriaus pareiga įvertinti įstatymus ir teisės aktus atliekant finansinių ataskaitų auditą. Šis TAS netaikomas kitoms užtikrinimo užduotims, kai auditorius turi konkrečias užduotis patikrinti ir pateikti atskirą išvadą apie tai, kaip laikomasi konkrečių įstatymų ir kitų teisės aktų.

Praktinio komentaro turinys

- P1. Šiame praktiniame komentare pateikiamos papildomos gairės viešojo sektoriaus auditoriams aptariant toliau išvardytas sritis:
- a) bendrosios aplinkybės;
 - b) auditoriaus vertinimas, kaip laikomasi įstatymų ir teisės aktų;
 - c) pranešimai apie nustatytą arba įtariamą įstatymų nesilaikymo atvejį.

TAS TAIKYMAS VIEŠOJO SEKTORIAUS AUDITE

- P2. 250-asis TAS taikomas viešojo sektoriaus subjektų auditoriams, audituojantiems finansines ataskaitas.

PAPILDOMOS GAIRĖS VIEŠOJO SEKTORIAUS KLAUSIMAIS

P3. 250-ojo TAS A6 ir A20 dalyse kalbama apie šio standarto taikymą ir pateikiama kita aiškinamoji medžiaga susijusi su viešojo sektoriaus subjektais.

Bendrosios aplinkybės

- P4. Kaip nurodyta TAS A6 dalyje, viešajame sektoriuje atliekamo finansinio audito tikslai dažnai yra platesni, negu vien pareikšti nuomonę, ar finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais parengtos pagal taikomą finansinės atskaitomybės tvarką (pavyzdžiui TAS nuostatas). AAI suteikti įgaliojimai ar viešojo sektoriaus subjektų prievolės, kylančios iš įstatymų, kitų teisės aktų, ministrų įsakymų, vyriausybės politikos nuostatų ar įstatymų leidėjų nutarimų, gali pridėti papildomų tikslų. Šie papildomi tikslai gali apimti tam tikras pareigas atlikti auditą ir teikti išvadą ar viešojo sektoriaus auditoriai nustatė atvejus, kai nebuvo laikomasi valdžios institucijų reikalavimų, susijusių su biudžetu bei atskaitingumu. Tačiau net ir tuomet, kai tokie papildomi tikslai nenustatyti tokių, visuomenė gali turėti atitinkamų lūkesčių, susijusių su viešojo sektoriaus auditoriaus pareiga pranešti apie valdžios institucijų reikalavimų nesilaikymo atvejus. Todėl viešojo sektoriaus auditoriai atsižvelgia į šiuos lūkesčius ir yra budrūs vertindami nesilaikymo atvejus.
- P5. Viešajame sektoriuje vertinimas, kaip laikomasi įstatymų ir teisės aktų, dažnai yra platesnės apimties nei numatyta TAS. Ši platesnė apimtis gali, pavyzdžiui, apimti papildomas pareigas pareikšti atskirą nuomonę apie tai, kaip subjektas laikosi įstatymų ir teisės aktų reikalavimų. Šios papildomos pareigos ir susiję audito bei išvados teikimo tikslai aptariami INTOSAI atitikties audito gairėse (TAAIS 4000² ir 4200³). Papildomas pareigas turintys viešojo sektoriaus auditoriai atsižvelgia į TAAIS 4000 ir 4200.
- P6. Kaip pažymima TAS 2 dalyje, įstatymų ir teisės aktų poveikis finansinėms ataskaitoms gali būti labai skirtingas. Viešajame sektoriuje tai, pavyzdžiui, gali būti konkretūs įstatymai ir teisės aktai, kuriais reguliuojamos agentūros skirstomų dotacijų ir subsidijų paskirstymo būdas, darantis tiesioginę įtaką finansinėms ataskaitoms. Finansinės atskaitomybės tvarka taip pat dažnai gali apimti tokią informaciją, kaip biudžeto ataskaita, asignavimų ataskaita ar veiklos rezultatų ataskaita. Kai finansinės atskaitomybės tvarka apima tokio pobūdžio informaciją, viešojo sektoriaus auditoriams gali kilti pareiga įvertinti konkrečius įstatymus ir teisės aktus, kurie gali daryti tiesioginę ar netiesioginę poveikį šiai informacijai.
- P7. Kai viešojo sektoriaus auditoriai turi platesnius audito įgaliojimus, kaip tai numatyta TAS A6 dalyje ir šio dokumento P4 dalyje, jie imasi priemonių užtikrinti, kad tuo atveju, jeigu buvo pastebėta su papildomais reikalavimais susijusių dalykų, nustatyti faktai būtų įvertinti pagal TAS tvarką, siekiant įvertinti galimą jų poveikį finansinėms ataskaitoms ir auditoriaus išvadai apie jas.

² TAAIS 4000 „Bendroji įžanga į atitikties audito gaires“.

³ TAAIS 4200 „Su finansinių ataskaitų auditu susijęs atitikties auditas“.

Auditoriaus vertinimas, kaip laikomasi įstatymų ir teisės aktų

P8. Vertindami TAS 15 dalyje numatytus reikalavimus, viešojo sektoriaus auditoriai taip pat gali atsižvelgti į įstatymų ir teisės aktų nesilaikymo atvejus nustatytus kitų atliktų auditų, pavyzdžiui, veiklos, metu.

Pranešimai apie nustatytą arba įtariamą įstatymų nesilaikymo atvejį

P9. Be TAS 22 dalyje numatytos pareigos informuoti už valdymą atsakingus asmenis, kai kurie viešojo sektoriaus auditoriai turi pareigą pranešti apie visus nustatytus įstatymų ir teisės aktų nesilaikymo atvejus, net ir tuos, kurie yra aiškiai nereikšmingi. Kai kurios viešojo sektoriaus audito organizacijos gali, remdamosi audito įgaliojimais, nurodyti subjektui ištaisyti įstatymų ir teisės aktų nesilaikymo atvejus. Tuomet, ypač kai galima subjektyviai vertinti įstatymus ir teisės aktus, viešojo sektoriaus auditoriai nustato, ar tokių galių panaudojimas gali pakenkti jų nepriklausomumui, ir jeigu taip, imasi atitinkamų veiksmų, kad to būtų išvengta.

P10. Vertindami TAS 28 dalį, viešojo sektoriaus auditoriai taip pat gali nustatyti, ar nurodytos pareigos apima pareigą atskirai informuoti įstatymų leidėją ir (arba) kitas susijusias institucijas, kaip, pavyzdžiui, prokurorus, policiją ir (jeigu tai numatoma susijusiuose įstatymuose) paveiktas trečiąsias šalis.